

Наукові перспективи
Видавнича група

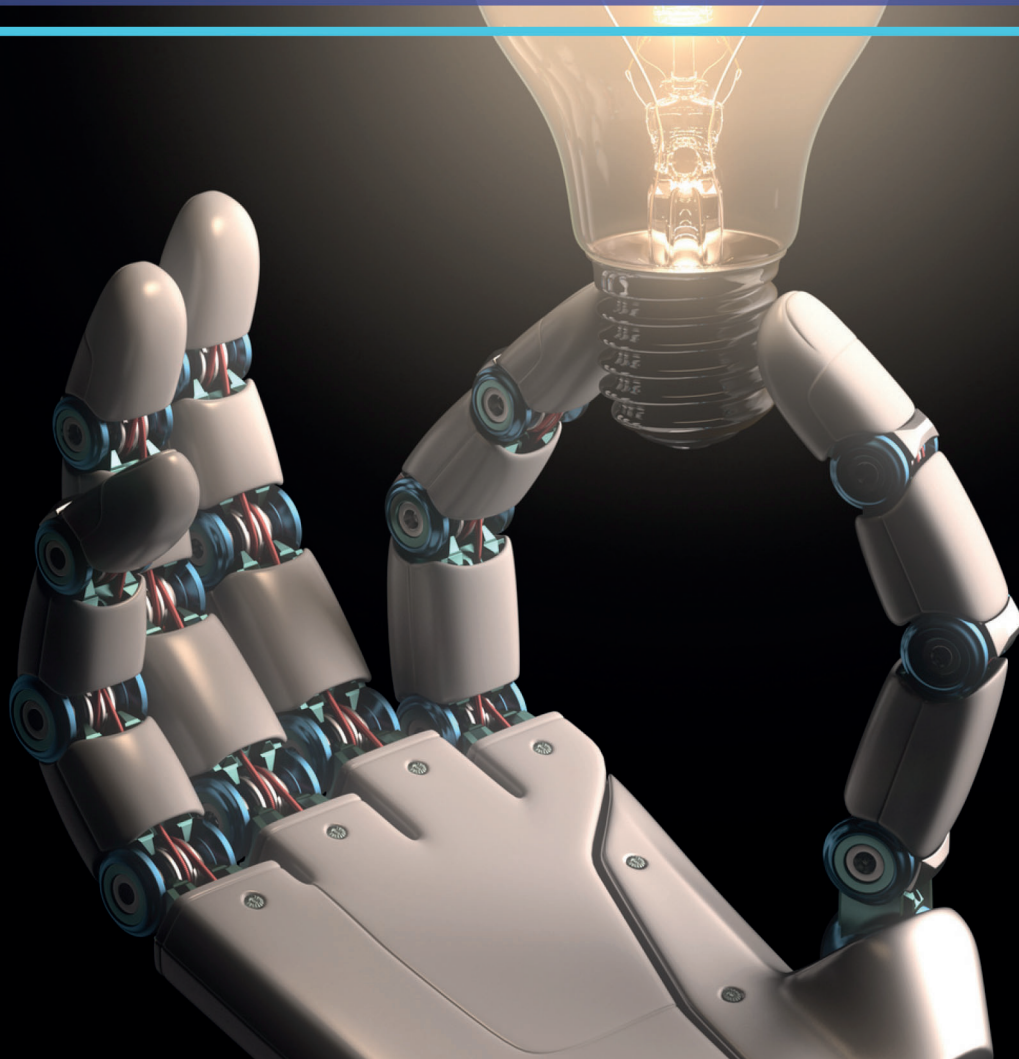
№ 3 (31)

2024

НАУКА і ТЕХНІКА

серія: право, серія: економіка, серія: педагогіка,
серія: техніка, серія: фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

З Україною

в серці!

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління»**

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 3(31) 2024

Київ – 2024

Publishing Group «Scientific Perspectives»

**Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration»**

Public organization «Association of Scientists of Ukraine»

"Science and technology today"
*("Pedagogy" series, "Law" series, "Economics" series,
"Physical and mathematical sciences" series, "Technics" series)*

Issue № 3(31) 2024

Kiev – 2024

**«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право»,
Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»):
журнал. 2024. № 3(31) 2024. С. 1055**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки (спеціальності – 015 - Педагогічні науки; 076 - Економічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 530 журналу присвоєно категорію "Б" із права (спеціальність – 081 Юридичні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 № 894 журналу присвоєно категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)

Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Християнської академії педагогічних наук України та Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання

Рекомендовано до видавництва Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 25.03.2024, № 9/3-24)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Артемчук Володимир Олександрович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України (Київ, Україна)
- Бахов Іван Степанович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Волк Павло Павлович – доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна)
- Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дівізніук Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України (Київ, Україна)
- Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)
- Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Квасніков Володимир Павлович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Онофрійчук А.П. **390**
*КАТЕГОРІЙНИЙ БАЗИС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННО-ЕКОНОМІЧНОЇ
СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ*

Семененко Ю.С. **403**
*ВИКОРИСТАННЯ BIG DATA ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ*

Харчук В.Ю. **416**
*НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПІДґРУНТЯ ВРАХУВАННЯ КОМПЛАСНС-
РИЗИКУ У БІЗНЕС-ПРОЦЕСАХ ОРГАНІЗАЦІЙ*

Шелестова А.М. **426**
*ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ: ПРИЗНАЧЕННЯ
ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ КОМПАНІЙ*

СЕРІЯ «Педагогіка»

Артюшенко А.О., Ягодін С.А., Субота В.В. **440**
*ОСОБИСТІСНА РІШУЧІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ В УЧНІВ
8-17 РОКІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ*

Бержанір А.Л., Запорожець М.О. **450**
*ФІЛОСОФСЬКІ ПІДХОДИ ДО ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СУЧАСНИХ ПАРАДИГМ
ОСВІТИ*

Бойчев І.І. **459**
*РОЛЬ І МІСЦЕ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ
СТАНДАРТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ*

Борщенко В.В., Тітова Г.В. **472**
*ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ*

Гаврилов І.С. **484**
*ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ДО ВИКЛИКІВ ПОВ'ЯЗАНИХ
ІЗ ІНТЕГРАЦІЄЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ*

Гагарін М.І. **492**
ФІЗИЧНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ

Дорофєєв А.С. **502**
*ДОСВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ВИЩИХ
ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ*

УДК 37. 034

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-3\(31\)-450-458](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-3(31)-450-458)

Бержанір Анатолій Леонідович кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

Запорожець Микола Олексійович кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-1532-4468>

ФІЛОСОФСЬКІ ПІДХОДИ ДО ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СУЧАСНИХ ПАРАДИГМ ОСВІТИ

Анотація. У статті досліджено сутність філософських підходів до інтерпретації сучасних парадигм освіти як методологічної основи для її теоретичного розуміння і практичного використання під час освітньої діяльності. Сучасний рівень суспільного розвитку визначає його вплив на сутність освіти, формування механізмів і моделей функціонування освітнього процесу.

Встановлено, що філософський аналіз освіти є основою для розуміння процесів діалектичного взаємозв'язку між соціокультурними явищами, які відбуваються у сучасну епоху і формуванням новітніх тенденцій у системі освіти. Поява нових філософських концептів у сфері освітньої діяльності обумовлюється як сутнісними характеристиками освіти, так і інноваціями у суспільного розвитку.

Констатовано актуальність теоретичного обґрунтування нових парадигм, що спрямовані на реалізацію концепцій застосування методів і способів педагогічної діяльності. У теорії освіти існує взаємозалежність фундаментальних принципів, на основі яких формуються освітні парадигми.

Визначено сутність парадигми освіти як сукупності основоположних методологічних підходів та ідей, які визначають основні принципи та напрямки процесів навчання і виховання.

Виокремлено класифікацію класичних видів парадигм освіти, які використовуються у закладах вищої освіти і вказано на те, що вони не є взаємовиключними, а застосовується шляхом поєднання їх різних комбінацій.

Обґрунтовано основні парадигми сучасної української освіти, які відображають новітні тенденції розвитку вітчизняної освітньої системи та спрямовані на підготовку молодого покоління до життя у сучасному соціумі.

Показано основні чинники становлення нових парадигм освіти як системи об'єктивних передумов, що виявляють вплив на їх формування і спрямовані на підготовку компетентних та адаптивних громадян.

Звернуто увагу на необхідності творення нових парадигм освіти, які визначатимуть перспективи для модернізації освітнього процесу. Напрямами таких трансформацій можуть бути персоналізоване навчання, використання технологій для підвищення доступності та якості освіти, розвиток навичок майбутньої професійної діяльності, впровадження інтерактивних методів навчання і зростання ролі здобувачів як активних творців власних знань.

Ключові слова: освіта, парадигма освіти, філософський підхід, теорія освіти, освітній процес, освітня діяльність, освітня система, педагогічна діяльність.

Berzhanir Anatolii Leonidovych Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, St. Sadova, 2, Uman, 20301, tel.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

Zaporozhets Mykola Oleksiyovych Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St., 2, Uman, 20301, tel.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-1532-4468>

PHILOSOPHICAL APPROACHES TO THE INTERPRETATION OF MODERN EDUCATIONAL PARADIGMS

Abstract. The article investigates the essence of philosophical approaches to the interpretation of modern paradigms of education as a methodological basis for its theoretical understanding and practical use during educational activity. The modern level of social development determines its influence on the essence of education, formation of mechanisms and models of functioning of the educational process.

It is established that the philosophical analysis of education is the basis for understanding the processes of dialectical relationship between the socio-cultural phenomena that occur in the modern era and the formation of the latest trends in the education system. The emergence of new philosophical concepts in the sphere of educational activity is conditioned by both the essential characteristics of education and innovations in social development.

The relevance of theoretical substantiation of new paradigms aimed at the realisation of concepts of application of methods and ways of pedagogical activity is stated. In the theory of education there is an interdependence of fundamental principles on the basis of which educational paradigms are formed.

The essence of the educational paradigm is defined as a set of fundamental methodological approaches and ideas that determine the basic principles and directions of teaching and learning processes.

The classification of classical types of educational paradigms that are used in higher education institutions is highlighted and it is pointed out that they are not mutually exclusive, but are applied by combining their various combinations.

The main paradigms of modern Ukrainian education, which reflect the latest trends in the development of the domestic educational system and are aimed at preparing the young generation for life in modern society, are substantiated.

The main factors of formation of new paradigms of education as a system of objective prerequisites influencing their formation and aimed at training competent and adaptive citizens are shown.

Attention is drawn to the need to create new paradigms of education, which will determine the prospects for the modernisation of the educational process. The directions of such transformations can be personalised learning, the use of technology to improve the accessibility and quality of education, the development of skills for future professional activities, the introduction of interactive learning methods and the growing role of applicants as active creators of their own knowledge.

Keywords: education, educational paradigm, philosophical approach, educational theory, educational process, educational activity, educational system, pedagogical activity.

Постановка проблеми. Сучасні системні трансформації та інноваційні процеси, які відбуваються у суспільному житті дотичні і до системи освіти. Суспільство чекає від освіти, що вона забезпечуватиме молоде покоління не тільки знаннями, але й сприятиме формуванню навичок, необхідних для його успішної соціальної адаптації, розвиватиме критичне мислення, креативність, соціокультурні компетентності, а також формуватиме громадян з високим рівнем моральних цінностей та етичних стандартів.

За таких умов зростає актуальність теоретичного осмислення проблем педагогіки, філософії освіти, соціології освіти тощо. Необхідні комплексні дослідження теперішньої соціальної ситуації, адже вона є значущим чинником впливу на сутність освіти, визначення моделей і механізмів функціонування і розвитку освітнього процесу.

Філософський аналіз освіти допомагає зрозуміти процеси діалектичного взаємозв'язку між соціокультурними явищами, які відбуваються у сучасну епоху і формуванням у системі освіти новітніх тенденцій та закономірностей. Виникнення нових філософських ідей у царині освітньої діяльності обумовлюються як імманентними проблемами освіти, так і, можливо, більшою мірою, новими нормами і орієнтирами суспільного розвитку.

Теоретичне осмислення особливостей функціонування освітньої системи в умовах індустріального суспільства, особливо вивчення значного впливу інформаційних технологій на механізми процесів навчання сприяють філософському обґрунтуванню теоретико-методологічних і методичних аспектів підвищення рівня освітньої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий теоретичний внесок у розвиток освітньої сфери зробили вітчизняні учені С. Гончаренко, О. Дніпров, М. Згуровський, І. Каленюк, В. Кудін, М. Култаєва, К. Левківський, М. Лукашевич, Н. Ничкало, С. Ніколаєнко, А. Погрібний, М. Степко, О. Сухомлинська, В. Табачковський, П. Таланчук, О. Удод, Г. Філіпчук, В. Шинкарук, В. Шубін, О. Якуба та інші. Тематику їх фундаментальних наукових праць є теоретико-методологічні засади, закономірності та тенденції функціонування сучасної системи освіти в умовах соціальних змін.

Розуміння освіти у парадигмальному вимірі, здійснення аналізу її складових, дослідження освітньої сфери у контексті її впливу на соціокультурний рівень суспільства досліджували В. Андрущенко, Г. Балл, М. Батечко, О. Войтовська, І. Зязюн, С. Клепко, К. Корсак, В. Кремень, В. Луговий, В. Лутай, В. Мадзігон, М. Михайличенко, В. Нікітін, В. Огнев'юк, Г. Сагач, С. Толочко, А. Фурман та інші науковці.

Потребують подальших наукових розвідок питання філософського аналізу освітніх сутностей під впливом сучасних цивілізаційних та технологічних змін. Повсюдне застосування в освітньому процесі інформаційно-комунікативних технологій викликає необхідність обґрунтування методологічних принципів для їх ефективного використання у процесі педагогічної діяльності.

Метою статті є дослідження філософських підходів до інтерпретації сучасних парадигм освіти як методологічної основи для її теоретичного розуміння і практичного використання під час освітньої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Суспільство очікує, що освіта буде забезпечувати молоде покоління не лише знаннями, а й навичками, необхідними для успішної адаптації до змінного світу, розвивати критичне мислення, творчість, соціальну та культурну компетентності, а також формувати громадян з високим рівнем моральних цінностей та етичних стандартів.

Важливим для організації освітнього процесу є визначення принципів засад його функціонування. Системи освіти ХХ ст. характеризується парадигмальним плюралізмом, а тому актуальною потребою стає забезпечення співіснування переважної більшості педагогічних систем з альтернативними практиками, які прагнуть бути адекватними змінам і динамічному розвитку суспільства.

Український філософ В. Андрущенко вказує на значущість філософії для теоретичного осмислення освіти: «Філософія постає у якості теорії освіти.

Оскільки ж філософське засвоєння світу розгортається як осягнення всезагального, вона (філософія) виконує в освіті методологічну функцію, визначення способу здійснення якої складає предметне поле такого напрямку філософствування як філософії освіти» [1, с. 354].

У сучасній теорії освіти відбувається процес теоретичного обґрунтування створення нових парадигм, що спрямовані на реалізацію ідей, концептів, принципів щодо методів, прийомів, навичок, способів педагогічної діяльності. Зауважимо, що не зважаючи на багатоманітність об'єктивних і суб'єктивних передумов, існує взаємозалежність різних основоположних принципів і підходів, які стають фундаментом для виокремлення освітніх парадигм.

Академік В. Огнев'юк вважає, що в українській філософській думці питання єдиної філософської парадигми освіти не ставиться, навпаки пропонується враховувати наявність міжпарадигмального освітнього простору, як явища характерного не тільки для трансформаційних, а й суспільств у яких домінують ліберальні цінності [2, с. 38].

Освітня парадигма, на думку В. Мокляка і С. Тарелка [3], є фундаментальним аспектом освітньої практики, який формує спосіб задумування, структурування та оцінювання навчання. Дослідження показали, що різні парадигми мають значний вплив на результати навчання учнів, підкреслюючи важливість прийняття більш орієнтованого на учня та конструктивістського підходу в освіті. Освітні парадигми, які охоплюють переконання, припущення, цінності та практики, які керують освітніми програмами, можуть бути вбудовані в ці закони для формування та покращення якості освіти.

Варто погодитися з М. Колотило [4], яка пише: «За своїм змістом, освітня парадигма представляє собою модифікацію наукової парадигми, що визначає ціннісно-сміслову, ідейне підґрунтя освітнього процесу на певному історичному етапі розвитку освіти, визначаючи при цьому його сутність, призначення та використовувані педагогічні методи».

Можна стверджувати, що парадигма освіти – це сукупність базових ідей, переконань і методологічних підходів, які визначають основні принципи та напрямки навчання і виховання. Вона включає у себе концепції процесу навчання, ролі педагога і учня, цілей освіти, використання ресурсів та технологій тощо. Парадигма освіти може змінюватися з часом відповідно до соціальних, економічних, технологічних та культурних змін у суспільстві.

На основі такого розуміння парадигми освіти можна вирізнити декілька її класичних видів, зокрема, у вищій освіті. Ці парадигми не є взаємовиключними, і в сучасних освітніх системах часто застосовується комбінація різних підходів:

1. Традиційна парадигма – орієнтована на передачу науково-педагогічними працівниками знань здобувачам через лекції та підручники. Здобувачі виконують завдання, щоб продемонструвати засвоєні знання.

2. Прогресивна парадигма – акцентується на студентоцентричному підході, активному залученні здобувачів до процесу навчання, розвитку критичного мислення та навичок вирішення проблем.

3. Конструктивістська парадигма – вважає, що здобувачі будують свої знання на основі власного досвіду та взаємодії з навколишнім середовищем. Педагоги допомагають їм формувати знання, а не просто передають його.

4. Мультикультурна парадигма – зосереджується на визнанні та цінуванні різноманітності культур, досвіду та переконань здобувачів. Цінна за сприяння взаєморозумінню та взаємній повазі.

Філософські засади педагогічної теорії класичної освітньої парадигми зорієнтовані на розгортання її світоглядних принципів у завершені педагогічні системи. У центрі уваги, звичайно – способи розвитку активної, творчої, самостійної особистості. Системність і спроби наукового обґрунтування освітньої практики в цілому стають особливістю класичної освітньої парадигми. Це викликало, у першу чергу, ускладнення освітнього процесу, значне розширення функцій освіти, зростання кількості її суб'єктів. Значною мірою саме цей процес можна вважати найбільш фундаментальною рисою класичної освітньої парадигми [5, с. 64].

Разом з тим, попередні традиційні освітні парадигми, призначенням яких було формування постаті людини, адаптованої до заданих соціокультурних умов суспільного розвитку, мають бути замінені на парадигму, більш відповідну до сучасного стану цивілізаційного поступу. Становлення інформаційного суспільства потребує використання інноваційного підходу до освітнього процесу та функціонування навчально-виховних закладів [4].

Сучасна українська освіта може бути представлена різними парадигмами, включаючи:

– інтерактивну парадигму: акцент робиться на активному залученні учнів до освітнього процесу, сприяння самостійному мисленню і творчому розвитку;

– компетентнісну парадигму: зосередження на розвитку не тільки знань, але й навичок і вмінь, необхідних для успішної адаптації у сучасному світі;

– технологічну парадигму: використання сучасних технологій для покращення освітнього процесу, зокрема, використання комп'ютерів, інтернету, програмного забезпечення тощо.

– інклюзивну парадигму: підтримка різноманітності учнів і забезпечення можливості навчання для всіх, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей та потреб.

Ці парадигми відображають сучасні тенденції у розвитку вітчизняної освітньої системи та спрямовані на підготовку вихованців до життя у сучасному соціумі.

Демократичність суспільного устрою, забезпечення прав і свобод громадян спрямовують освітній процес на розкриття інтелектуального і духовного потенціалу особистості, реалізацію її здатності до самостійного осмислення навколишньої дійсності [6].

Один з основних аспектів посткласичної освітньої парадигми, відзначає М. Ватковська [7], пов'язаний з вирішенням проблеми взаємозв'язку інтересів суспільства та особистості в освітньому процесі. В цілому, на парадигмальному рівні, саме в посткласичних освітніх системах вдалося безпосередньо наблизитися до синтезу соціо- та біоцентричних підходів в освіті, подолавши їх багатостолітнє відчуження. Гуманоцентризм став основою широко-масштабних освітніх експериментів. Практично весь новаторський рух в освітній сфері в рамках посткласичної освітньої парадигми проходив під гаслами розвернення школи до особистості дитини, врахування її нахилів, індивідуальних особливостей, дбайливого ставлення до особистості учня, подолання педагогічного авторитаризму.

На розвиток нових парадигм освіти впливають такі основні чинники:

1. Технологічні інновації. Використання новітніх технологій (штучний інтелект, віртуальна реальність, інтерактивність педагога та учнів) змінює спосіб навчання та доступ до знань.

2. Зміни у соціокультурному середовищі. Глобалізація, міжкультурна взаємодія та розвиток різноманітних культур впливають на потреби та очікування тих, хто навчається та підходи до навчання.

3. Економічні чинники. Зміни в економіці впливають на фінансування освіти, можливості для здобувачів та ринок праці, що вимагає нових навичок та компетенцій і впливає, таким чином, на зміст навчання.

4. Дослідження у галузі педагогіки. Нові методи навчання, які базуються на наукових дослідженнях сприяють розвитку ефективних стратегій навчання та оцінювання.

5. Соціальні зміни. Зміна соціальних цінностей і вимог до освіти, включаючи важливість розвитку навичок соціальної адаптації та міжособистісних комунікацій.

Усі ці об'єктивні передумови спільно впливають на формування нових парадигм освіти, спрямованих на підготовку компетентних та адаптивних громадян.

Висновки. Філософський підхід до розуміння парадигм освіти передбачає діалектичне поєднання сталих педагогічних систем і впровадження інноваційних технологій. Така інтерпретація вимагає методологічного визначення провідних тенденцій як у теоретичних дослідженнях, так і в освітній діяльності.

Розвиток нових парадигм освіти відкриває широкі перспективи для трансформації освітнього процесу. Це включає у себе персоналізоване

навчання, використання технологій для підвищення доступності та якості освіти, розвиток навичок майбутньої професійної діяльності, цілеспрямоване впровадження інтерактивних методів навчання та зростання ролі здобувачів як активних учасників власного навчання.

Освітні парадигми постійно еволюціонують, реагуючи на суспільні потреби, технологічний прогрес та наукові відкриття. Перспективними напрямками подальших наукових досліджень у цьому аспекті можна вважати персоналізоване навчання, активне використання технологій, розвиток соціальних навичок, критичного мислення, а також обов'язкове урахування принципів гнучкості та відкритості до змін.

Література:

1. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту: Статті, нариси, інтерв'ю. Київ : Знання України, 2004. 804 с.
2. Огнев'юк В. О. Освіта міжпарадигмального періоду. *Нова парадигма*. 2005. № 50. С. 36-48.
3. Мокляк В., Тарелко С. Поняття та зміст освітньої парадигми. *Педагогічні науки*. 2023. № 81. С. 148–154. URL: <https://pednauki.pnpu.edu.ua/article/view/289409/282961> (дата звернення: 12.03.2024).
4. Колотило М. Гуманістичний потенціал новітньої парадигми освіти в реаліях сучасної антропологічної кризи. *Філософія освіти*. 2013. № 2 (13). С. 317–322. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/29323/> (дата звернення: 15.03.2024).
5. Романенко М. І. Освіта як об'єкт соціально-філософського аналізу. Дніпропетровськ : Промінь, 1998. 132 с
6. Бержанір А. Л. Формування філософсько-методологічної культури майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. Вип. 2(7). С. 299–308. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/soc_robota_soc_osvita/2021_2/31.pdf (дата звернення: 5.02.2024).
7. Ватковська М. Г. Філософсько-освітні парадигми та проблеми самореалізації особистості. *Культура народів Причорномор'я*. 2011. № 200. С. 120–122. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/56> (дата звернення: 16.03.2024).

References:

1. Andrushchenko, V. P. (2004) Rozdumy pro osvitu: Statti, narisy, interv'iu [Reflections on education: Articles, essays, interviews]. Kyiv : Znannia Ukrainy [in Ukrainian].
2. Ohnev'iyuk, V. O. (2005) Osvita mizhparadyhmalnoho periodu [Education in the inter-paradigm period]. *Nova paradyhma – A new paradigm* [in Ukrainian].
3. Mokliak, V. & Tarielko, S. (2023) Poniattia ta zmist osvitnoi paradyhmy. [The concept and content of the educational paradigm]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, 81, 148–154 Retrieved from <https://pednauki.pnpu.edu.ua/article/view/289409/282961> [in Ukrainian].
4. Kolotylo, M. (2013) Humanistychnyi potentsial novitnoi paradyhmy osvity v realiiakh suchasnoi antropologichnoi kryzy [The humanistic potential of the newest paradigm of education in the realities of the current anthropological crisis]. *Filosofia osvity – Philosophy of education*, 2(13), 317–322. Retrieved from <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/29323/> [in Ukrainian].
5. Romanenko, M. I. (1998) Osvita yak ob'iekt sotsialno-filosofskoho analizu [Education as an object of socio-philosophical analysis]. Dnipropetrovsk : Promin[in Ukrainian].

6. Berzhanir, A. L. (2021) Formuvannia filozofsko-metodolohichnoi kultury maibutnikh doktoriv filozofii [Formation of the philosophical and methodological culture of future doctors of philosophy]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita – Social work and social education*, 2(7), 299–308. Retrieved from [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(7\).2021.244869](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(7).2021.244869) [in Ukrainian].

7. Vatkovska, M. H. (2011) Filozofsko-osvitni paradyhmy ta problemy samorealizatsii osobystosti [Philosophical and Educational Paradigms and Problems of Personal Self-Realisation]. *Kultura narodov Prychernomoria – Culture of the Black Sea peoples*, 200, 120–122. Retrieved from <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/56> [in Ukrainian].